

KRIMINOLOGIYA VA JINOIY ODIL SUDLOV

ILMIY-AMALIY JURNAL

2026-yil 3-son

VOLUME 6 / ISSUE 3 / 2026
ISSUE DOI: [HTTPS://DX.DOI.ORG/10.51788/TSUL.CCJ.63](https://dx.doi.org/10.51788/TSUL.CCJ.63)

ISSN 2181-2179
DOI: [HTTPS://DX.DOI.ORG/10.51788/TSUL.CCJ](https://dx.doi.org/10.51788/TSUL.CCJ)

**MUASSIS:
TOSHKENT DAVLAT YURIDIK
UNIVERSITETI**

“Kriminologiya va jinoiy odil sudlov” ilmiy-amaliy jurnali O‘zbekiston matbuot va axborot agentligi tomonidan 2021-yil 18-martda 1160-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan.

Ushbu jurnal O‘zbekiston Respublikasi Huquqni muhofaza qilish akademiyasi bilan hamkorlikda tashkil etilgan.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi jurnallari ro‘yxatiga kiritilgan.

Mualliflik huquqlari Toshkent davlat yuridik universitetiga tegishli. Barcha huquqlar himoyalangan. Jurnal materiallaridan foydalanish, tarqatish va ko‘paytirish muassis ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Sotuvda kelishilgan narxda.

Nashr bo‘yicha mas‘ul:
O. Choriyev

Muharrirlar:
Y. Yarmolik, E. Mustafayev, M. Sharifova,
Sh. Beknazarova, K. Abduvaliyeva,
E. Sharipov, X. Yuldasheva, Y. Mahmudov

Musahhih:
R. Yunusova
Texnik muharrir:
U. Sapayev
Dizayner:
D. Rajapov

Tahririyat manzili:
100047. Toshkent shahri,
Sayilgoh ko‘chasi, 35.

Tel.: (0371) 233-66-36, 233-41-09.
Faks: (0371) 233-37-48.
Veb-sayt: www.ccj.tsul.uz
E-mail: criminologyjournal@tsul.uz

Obuna indeksi: 1386.

Nashriyot litsenziyasi
№ 174625, 29.11.2023.

Jurnal 2026-yil 24-sentabrda bosmaxonaga topshirildi.
Qog‘oz bichimi: A4.
Shartli bosma tabog‘i: 18.
Adadi: 100. Buyurtma: № 99.

Bosmaxona litsenziyasi
29.11.2023 № 174626

TDYU bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili:
100047. Toshkent shahri,
Sayilgoh ko‘chasi, 37.

© Toshkent davlat yuridik universiteti

TAHRIR HAY’ATI

BOSH MUHARRIR

Q. Abdurasulova – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

Y. Kolenko – O‘zbekiston Respublikasi Huquqni muhofaza qilish akademiyasi boshlig‘ining birinchi o‘rinbosari

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI

D. Bazarova – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat-protsessual huquqi sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

MAS’UL MUHARRIR

Sh. Xaydarov – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish sho‘basi mudiri o‘rinbosari, yuridik fanlar doktori, professor

TAHRIR HAY’ATI A’ZOLARI

M. Rustambayev – O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti boshlig‘i, yuridik fanlar doktori, professor

A. Otajonov – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

O. Mahkamov – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish sho‘basi dotsent v.b., yuridik fanlar doktori

N. Salayev – O‘zbekiston Respublikasi Odil sudlov akademiyasi prorektori, yuridik fanlar doktori, professor

S. Niyozova – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

V. Davlyatov – O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi huzuridagi Parlament tadqiqotlari instituti direktorining o‘rinbosari, yuridik fanlar doktori, professor

A. Baratov – Toshkent davlat yuridik universiteti Kriminalistika va sud ekspertizasi sho‘basi mudiri, yuridik fanlar nomzodi

D. Musayev – Bojxona institutining Umumhuquqiy fanlar kafedrasini boshlig‘i, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori, dotsent

I. Nikonov – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi boshqarma boshlig‘i, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori

N. Hojiyev – Toshkent davlat yuridik universiteti O‘quv-uslubiy boshqarma (Registrator ofisi) boshlig‘i

P. Xojabekov – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish sho‘basi katta o‘qituvchisi, yuridik fanlar nomzodi

D. Nurumov – Toshkent davlat yuridik universiteti Sud hokimiyati, advokatura va huquqni muhofaza qiluvchi organlar sho‘basi professori, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori

**УЧРЕДИТЕЛЬ:
ТАШКЕНТСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ЮРИДИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ**

Научно-практический журнал «Криминология и уголовное правосудие» зарегистрирован Агентством печати и информации Узбекистана 18 марта 2021 года с удостоверением № 1160.

Журнал создан при сотрудничестве с Правоохранительной академией Республики Узбекистан.

Журнал включён в перечень журналов Высшей аттестационной комиссии при Академии наук Республики Узбекистан.

Авторские права принадлежат Ташкентскому государственному юридическому университету. Все права защищены. Использование, распространение и воспроизведение материалов журнала осуществляется с разрешения учредителя.

Реализуется по договорной цене.

Ответственный за выпуск:

О. Чориев

Редакторы:

Е. Ярмолик, Э. Мустафаев, М. Шарифова,
Ш. Бекназарова, К. Абдувалиева,
Э. Шарипов, Х. Юлдашева, Й. Махмудов

Корректор:

Р. Юнусова

Технический редактор:

У. Сапаев

Дизайнер:

Д. Ражапов

Адрес редакции:

100047. Город Ташкент,
улица Сайилгох, 35.

Тел.: (0371) 233-66-36, 233-41-09.

Факс: (0371) 233-37-48.

Веб-сайт: www.ccj.tsul.uz

E-mail: criminologyjournal@tsul.uz

Подписной индекс: 1386.

Издательская лицензия от

29.11.2023, № 174625.

Журнал передан в типографию
24.09.2026.

Формат бумаги: А4.

Усл. п. л. 18. Тираж: 100 экз.

Номер заказа: 99.

Лицензия типографии от

№ 174626, 29.11.2023.

Отпечатано в типографии

Ташкентского государственного
юридического университета.

100047, г. Ташкент, ул. Сайилгох, дом 37.

© Ташкентский государственный
юридический университет

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

К. Абдурашулова – профессор сектора уголовного права, криминологии и противодействия коррупции Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

Е. Коленко – первый заместитель начальника Правоохранительной академии Республики Узбекистан

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Д. Базарова – профессор сектора уголовно-процессуального права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

ОТВЕТСТВЕННЫЙ РЕДАКТОР

Ш. Хайдаров – заместитель заведующего сектором уголовного права, криминологии и противодействия коррупции Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

ЧЛЕНЫ РЕДКОЛЛЕГИИ

М. Рустамбаев – начальник Университета общественной безопасности Республики Узбекистан, доктор юридических наук, профессор

А. Отажонов – профессор сектора уголовного права, криминологии и противодействия коррупции Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

О. Махкамов – и. о. доцента сектора уголовного права, криминологии и противодействия коррупции Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

Н. Салаев – проректор Академии правосудия Республики Узбекистан, доктор юридических наук, профессор

С. Ниёзова – профессор сектора уголовного права, криминологии и противодействия коррупции Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

В. Давлятов – заместитель директора Института парламентских исследований при Законодательной палате Олий Мажлиса Республики Узбекистан, доктор юридических наук, профессор

А. Баратов – заведующий сектором криминалистики и судебной экспертизы Ташкентского государственного юридического университета, кандидат юридических наук

Д. Мусаев – начальник кафедры общеправовых дисциплин Таможенного института, доктор философии по юридическим наукам, доцент

И. Никонов – начальник управления Администрации Президента Республики Узбекистан, доктор философии по юридическим наукам

Н. Хожиев – начальник учебно-методического управления Ташкентского государственного юридического университета

П. Хожобеков – старший преподаватель сектора уголовного права, криминологии и противодействия коррупции Ташкентского государственного юридического университета, кандидат юридических наук

Д. Нурумов – профессор сектора судебной власти, адвокатуры и правоохранительных органов Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам

**FOUNDER:
TASHKENT STATE UNIVERSITY OF LAW**

The scientific-practical journal "Criminology and Criminal Justice" was registered by the Press and Information Agency of Uzbekistan on March 18, 2021, with certificate No. 1160.

This journal was founded in cooperation with the Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan.

The journal is included in the list of journals of the Supreme Attestation Commission under the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan.

Copyright belongs to Tashkent State University of Law. All rights reserved. Use, distribution and reproduction of materials of the journal are carried out with the permission of the founder.

Agreed-upon price.

Publication Officer:
O. Choriev

Editors:
E. Yarmolik, E. Mustafaev, M. Sharifova,
Sh. Beknazarova, K. Abduvaliyeva,
E. Sharipov, Kh. Yuldasheva, Y. Makhmudov

Proofreader:
R. Yunusova

Technical editor:
U. Sapaev

Designer:
D. Rajapov

Editorial office address:
100047. Tashkent city,
Sayilgoh street, 35.

Phone: (0371) 233-66-36,
233-41-09.

Fax: (0371) 233-37-48.

Website: www.ccj.tsul.uz

E-mail: criminologyjournal@tsul.uz

Subscription index: 1386.

Publishing license
№ 174625, 29.11.2023.

The journal is submitted to the Printing house on 24.09.2026.

Paper size: A4. Cond.p.f: 18.

Units: 100. Order: № 99.

Printing house license
№ 174626, 29.11.2023.

Published in the Printing house of Tashkent State University of Law.
100047. Tashkent city, Sayilgoh street, 37.

© Tashkent State University of Law

EDITORIAL BOARD

EDITOR-IN-CHIEF

Q. Abdurasulova – Professor of the Department of Criminal Law, Criminology and Anti-Corruption of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

Y. Kolenko – First Deputy Head of the Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF

D. Bazarova – Professor of the Department of Criminal Procedural Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

EXECUTIVE EDITOR

Sh. Khaydarov – Deputy Head of the Department of Criminal Law, Criminology and Anti-Corruption of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD

M. Rustambayev – Head of the University of Public Security of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law, Professor

A. Otajonov – Professor of the Department of Criminal Law, Criminology and Anti-Corruption of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

O. Mahkamov – Acting Associate Professor of the Department of Criminal Law, Criminology and Anti-Corruption of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

N. Salaev – Deputy Rector of the Academy of Justice of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law, Professor

S. Niyozova – Professor of the Department of Criminal Law, Criminology and Anti-Corruption of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

V. Davlyatov – Deputy Director of the Institute of Parliamentary Research under the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law, Professor

A. Baratov – Head of the Department of Criminalistics and Forensic Examination of Tashkent State University of Law, Candidate of Legal Sciences

D. Musaev – Head of the Department of General Legal Sciences of the Customs Institute, Doctor of Philosophy (PhD) in Law, Associate Professor

I. Nikonov – Head of a Department of the Administration of the President of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Law

N. Hojiyev – Head of the Educational and Methodological Department (Registrar's Office)

P. Khojabekov – Senior Lecturer of the Department of Criminal Law, Criminology and Anti-Corruption of Tashkent State University of Law, Candidate of Legal Sciences

D. Nurumov – Professor of the Department of Judiciary, Advocacy and Law Enforcement Agencies of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law

MUNDARIJA

12.00.08 – JINOYAT HUQUQI. JINOYAT-IJROIYA HUQUQI

Otajonov Abrorjon Anvarovich

JINOYATGA PROVOKATSIYA QILISH INSTITUTINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISHNI
TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI11

Primov Baxtiyor Olim o'g'li

KRIPTO-AKTIVLAR BILAN BOG'LIQ JINOYATLARNING JINOIY-HUQUQIY TARTIBGA
SOLINISHI: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY QONUNCHILIK ISTIQBOLLARI26

12.00.09 – JINOYAT PROTSESSI. KRIMINALISTIKA, TEZKOR-QIDIRUV HUQUQ VA SUD EKSPERTIZASI

Xikmatov Aziz Bobonarovich

SO'ROQ QILISHNI TASNIFLASHNING NAZARIY VA PROTSESSUAL-HUQUQIY
MASALALARI33

Qaybar Malik Sungatuli

TRANSCHEGARAVIY YO'NALISHLAR SHAROITIDA TRANSPORT JINOYATLARINI
TERGOV QILISHDA HUQUQNI MUHOFAZA QILUVCHI ORGANLARNING O'ZARO
HAMKORLIGI MUAMMOLARI48

Nosirov Amirxon Bahodir o'g'li

AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB SODIR ETILGAN FIRIBGARLIK
JINOYATINI TERGOV QILISHDA TERGOV VA TEZKOR-QIDIRUV FAOLIYATINING
O'ZARO HAMKORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI58

Hasanov Abdulmannon Mamatmurodovich

JINOYAT PROTSESSIDA SUD MUHOKAMASI BOSQICHIDA JABRLANUVCHI VA
FUQAROVIIY DA'VOGARGA MALAKALI YURIDIK YORDAM KO'RSATISH
KAFOLATLARI69

12.00.10 – XALQARO HUQUQ

Umarov Rustam Zulfukarovich

"MARKAZIY OSIYO – KOREYA RESPUBLIKASI" FORMATINING XALQARO-HUQUQIY
INSTITUTIONALLASHUVI79

12.00.12 – KORRUPSIYA MUAMMOLARI

Xomidov Shuxrat Gafurjonovich

KORRUPSIYA VA JINOIY DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISH: BOG'LIQLIK VA
FARQLASH MEZONLARI95

Ahmadov Alimardon Ahmadovich

CHEGARALARARO AKTIVLARNI QAYTARISHDA GLOBE TARMOG'INING O'RNI:
INSTITUTSIONAL TUZILISH, HUQUQIY CHEKLOVLAR VA MINTAQAVIY HAMKORLIK 105

**12.00.14 – HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTIKASI. JAMDAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH.
PROBATSIIYA FAOLIYATI**

Abdullayev Akbarjon Azamovich

TOSHKENT SHAHRINING KRIMINOGEN VAZIYATINI MONITORING QILISH BO'YICHA
GEOINFORMATSION XARITASINING DASTURIY TA'MINOTINI YARATISH VA
FAZOVIIY-TOPOGRAFIK TAHLIL USULLARI 117

12.00.15 – KRIMINOLOGIYA

Tairova Gulmira Murodjonovna

JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHISH TIZIMI VA UNING AYRIM MODELLARI 123

Allambergenov Islambek Sadatdinovich, Ibragimova Gozzal Maratovna

KIBERTAHIDIDLAR TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASIDA KIBERFIRIBGARLIKKA QARSHI KURASHISH TIZIMINI
TAKOMILLASHTIRISH 132

Xursanov Shamsiddin Allamurod o'g'li

KORRUPSIYANING OLDINI OLIISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASHNING
O'ZIGA XOS JIHATLARI 147

СОДЕРЖАНИЕ

12.00.08 – УГОЛОВНОЕ ПРАВО. УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПРАВО

Отажонов Абдоржон Анварович

ПЕРСПЕКТИВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ
ИНСТИТУТА ПРОВОКАЦИИ ПРЕСТУПЛЕНИЯ11

Примов Бахтиёр Олим угли

УГОЛОВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ПРЕСТУПЛЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ
С КРИПТОАКТИВАМИ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ
НАЦИОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА26

12.00.09 – УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС. КРИМИНАЛИСТИКА, ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКОЕ ПРАВО И СУДЕБНАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Хикматов Азиз Бобонарович

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРОЦЕССУАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ ВОПРОСЫ КЛАССИФИКАЦИИ
ДОПРОСА33

Кайбар Малик Сунгатулы

ПРОБЛЕМЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ
ПРИ РАССЛЕДОВАНИИ ТРАНСПОРТНЫХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ В УСЛОВИЯХ
ТРАНСГРАНИЧНЫХ МАРШРУТОВ48

Носиров Амирхон Баходир угли

ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СЛЕДСТВЕННЫХ
ОРГАНОВ И ОРГАНОВ, ОСУЩЕСТВЛЯЮЩИХ ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНУЮ
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, ПРИ РАССЛЕДОВАНИИ МОШЕННИЧЕСТВА
С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ58

Хасанов Абдулманнон Маматмуродович

ГАРАНТИИ ОКАЗАНИЯ КВАЛИФИЦИРОВАННОЙ ЮРИДИЧЕСКОЙ
ПОМОЩИ ПОТЕРПЕВШЕМУ И ГРАЖДАНСКОМУ ИСТЦУ НА СТАДИИ СУДЕБНОГО
РАЗБИРАТЕЛЬСТВА В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ69

12.00.10 – МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

Умаров Рустам Зульфукарович

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВАЯ ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ ФОРМАТА
«ЦЕНТРАЛЬНАЯ АЗИЯ – РЕСПУБЛИКА КОРЕЯ»79

12.00.12 – ПРОБЛЕМЫ КОРРУПЦИИ

Хомидов Шухрат Гафуржонович

КОРРУПЦИЯ И ЛЕГАЛИЗАЦИЯ ПРЕСТУПНЫХ ДОХОДОВ: ВЗАИМОСВЯЗЬ И
КРИТЕРИИ РАЗГРАНИЧЕНИЯ95

Ахмадов Алимардон Ахмадович

СЕТЬ GLOBE В ТРАНСГРАНИЧНОМ ВОЗВРАТЕ АКТИВОВ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ
УСТРОЙСТВО, ПРАВОВЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ И РЕГИОНАЛЬНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО 105

12.00.14 – ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ПРЕСТУПНОСТИ. ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБЩЕСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ. ПРОБАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Абдуллаев Акбаржон Азамович

РАЗРАБОТКА ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ГЕОИНФОРМАЦИОННОЙ
КАРТЫ МОНИТОРИНГА КРИМИНОГЕННОЙ ОБСТАНОВКИ В ГОРОДЕ ТАШКЕНТЕ И
МЕТОДЫ ПРОСТРАНСТВЕННО-ТОПОГРАФИЧЕСКОГО АНАЛИЗА 117

12.00.15 – КРИМИНОЛОГИЯ

Таирова Гулмира Муроджоновна

СИСТЕМА ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРЕСТУПНОСТИ И НЕКОТОРЫЕ ЕЁ МОДЕЛИ 123

Алламбергенов Исламбек Садатдинович, Ибрагимова Гоззал Маратовна

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КИБЕРМОШЕННИЧЕСТВУ
В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ КИБЕРУГРОЗ 132

Хурсанов Шамсиддин Алламурад угли

ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА
В ПРЕДУПРЕЖДЕНИИ КОРРУПЦИИ 147

CONTENTS

12.00.08 – CRIMINAL LAW. CRIMINAL-EXECUTIVE LAW

Otajonov Abrorjon Anvarovich

PROSPECTS AND IMPROVEMENT OF THE REGULATION OF THE INSTITUTION
OF CRIME PROVOCATION11

Primov Bakhtiyor Olim ugli

CRIMINAL LAW REGULATION OF CRIMES RELATED TO CRYPTO-ASSETS:
FOREIGN EXPERIENCE AND PROSPECTS OF NATIONAL LEGISLATION26

12.00.09 – CRIMINAL PROCEEDINGS. FORENSICS, INVESTIGATIVE LAW AND FORENSIC EXPERTISE

Hikmatov Aziz Bobonarovich

THEORETICAL AND PROCEDURAL-LEGAL ISSUES OF CLASSIFYING INTERROGATION33

Kaybar Malik Sungatuli

PROBLEMS OF INTERACTION BETWEEN LAW ENFORCEMENT AGENCIES
IN INVESTIGATING TRANSPORT CRIMES UNDER TRANSBOUNDARY ROUTE
CONDITIONS48

Nosirov Amirkhon Bahodir ugli

ISSUES OF IMPROVING THE INTERACTION BETWEEN INVESTIGATIVE
AUTHORITIES AND OPERATIONAL-SEARCH ACTIVITIES IN THE INVESTIGATION
OF FRAUD CRIMES COMMITTED USING INFORMATION TECHNOLOGIES58

Khasanov Abdulmannon Mamatmurodovich

GUARANTEES FOR PROVIDING QUALIFIED LEGAL ASSISTANCE TO THE
VICTIM AND CIVIL PLAINTIFF AT THE STAGE OF TRIAL IN CRIMINAL
PROCEEDINGS69

12.00.10 – INTERNATIONAL LAW

Umarov Rustam Zulfukarovich

INTERNATIONAL LEGAL INSTITUTIONALIZATION OF THE “CENTRAL ASIA –
REPUBLIC OF KOREA” FORMAT79

12.00.12 – CORRUPTION PROBLEMS

Khomidov Shukhrat Gafurjonovich

CORRUPTION AND MONEY LAUNDERING: CORRELATION AND DIFFERENTIATION
CRITERIA95

Ahmadov Alimardon Akhmadovich

THE GLOBE NETWORK IN CROSS-BORDER ASSET RECOVERY:
INSTITUTIONAL DESIGN, LEGAL LIMITS AND REGIONAL COOPERATION 105

12.00.14 – CRIME PREVENTION. ENSURING PUBLIC SAFETY. PROBATION ACTIVITY

Abdullaev Akbarjon Azamovich

DEVELOPMENT OF GEOINFORMATION MAP SOFTWARE FOR MONITORING
THE CRIMINOGENIC SITUATION OF TASHKENT CITY AND METHODS OF
SPATIAL-TOPOGRAPHIC ANALYSIS 117

12.00.15 – CRIMINOLOGY

Tairova Gulmira Murodjonovna

CRIME CONTROL SYSTEM AND ITS CERTAIN MODELS 123

Allambergenov Islambek Sadatdinovich, Maratovna Gozzal Ibragimova

IMPROVING THE ANTI-CYBER FRAUD SYSTEM IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
UNDER CONDITIONS OF TRANSFORMATION 132

Khursanov Shamsiddin Allamurod ugli

SPECIFIC FEATURES OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PREVENTING
CORRUPTION 147

Kelib tushgan / Получено / Received: 27.07.2026
Qabul qilingan / Принято / Accepted: 02.09.2026
Nashr etilgan / Опубликовано / Published: 24.09.2026

DOI: <https://dx.doi.org/10.51788/tsul.ccj.63008>

UDC: 343.35:343.37(045)(575.1)

KORRUPSIYA VA JINOIY DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISH: BOG'LIQLIK VA FARQLASH MEZONLARI

Xomidov Shuxrat Gafurjonovich,

O'zbekiston Respublikasi Huquqni muhofaza qilish akademiyasi
Iqtisodiy jinoyatlar va jinoiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish kafedrası
o'qituvchisi, mustaqil izlanuvchi
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1387-029X>
e-mail: sh.g.xomidov@proacademy.uz

Annotatsiya. Maqolada korrupsiyaga oid jinoyatlar bilan jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirish o'rtasidagi huquqiy-kriminologik bog'liqlik va ularni farqlash mezonlari tahlil qilinadi. Formal-huquqiy, qiyosiy-huquqiy, tizimli, mazmuniy va statistik-dinamik tahlil usullari asosida "predikat qilmish – aniq jinoiy aktiv – mustaqil legallashtirish harakati – xabardorlik va maqsad"dan iborat to'rt elementli tekshiruv modeli taklif etiladi. Tadqiqotning empirik qismi 2020–2024-yillardagi rasmiy sud statistikasi asosida qurilgan. Manbada O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining 243-moddasi bo'yicha alohida yillik qator mavjud emasligi tadqiqot cheklovi sifatida ochiq qayd etiladi. Natijada malakalash, parallel moliyaviy tergov, ochiq statistika, idoralararo axborot almashinuvi va aktivlarni qaytarish bo'yicha takliflar hamda ularning miqdoriy samaradorlik mezonlari ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: korrupsiya, jinoiy daromad, legallashtirish, predikat jinoyat, moliyaviy tergov, aktivlarni qaytarish, jinoyatni malakalash

КОРРУПЦИЯ И ЛЕГАЛИЗАЦИЯ ПРЕСТУПНЫХ ДОХОДОВ: ВЗАИМОСВЯЗЬ И КРИТЕРИИ РАЗГРАНИЧЕНИЯ

Хомидов Шухрат Гафуржонович,

самостоятельный соискатель,
преподаватель кафедры противодействия экономическим
преступлениям и легализации преступных доходов
Правоохранительной академии Республики Узбекистан

Аннотация. В статье анализируются правовая и криминологическая взаимосвязь между коррупционными преступлениями и легализацией доходов, полученных от преступной деятельности, а также критерии их разграничения. На основе формально-юридического, сравнительно-правового, системного, содержательного и статистико-

динамического методов анализа предложена четырёхэлементная модель проверки: «предикатное деяние – конкретный преступный актив – самостоятельное действие по легализации – осведомлённость и цель». Эмпирическая часть исследования основана на официальной судебной статистике за 2020–2024 годы. Отсутствие в источнике отдельного годового ряда данных по статье 243 Уголовного кодекса Республики Узбекистан открыто отмечается в качестве ограничения исследования. По результатам исследования разработаны предложения по вопросам квалификации преступлений, проведения параллельных финансовых расследований, обеспечения открытости статистических данных, межведомственного информационного обмена и возврата активов, а также определены количественные показатели их эффективности.

Ключевые слова: коррупция, преступные доходы, легализация, предикатное преступление, финансовое расследование, возврат активов, квалификация преступления

CORRUPTION AND MONEY LAUNDERING: CORRELATION AND DIFFERENTIATION CRITERIA

Khomidov Shukhrat Gafurjonovich,

Lecturer of the Department of Combating

Economic Crimes and Money Laundering,

Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan,

Independent Researcher

Abstract. The article analyzes the legal and criminological link between corruption-related crimes and the legalization of proceeds from criminal activity, as well as the criteria for their differentiation. Based on formal-legal, comparative-legal, systemic, substantive, and statistical-dynamic analysis methods, a four-element verification model is proposed, consisting of “predicate act – specific criminal asset – independent legalization action - awareness and purpose.” The empirical part of the study is based on official judicial statistics from 2020–2024. As a limitation of the research, it is openly noted that the source does not have a separate annual series under Article 243 of the Criminal Code of the Republic of Uzbekistan. As a result, proposals were developed for qualification, parallel financial investigation, open statistics, interdepartmental information exchange and asset recovery, as well as their quantitative efficiency criteria.

Keywords: corruption, criminal proceeds, money laundering, predicate offence, financial investigation, asset recovery, legal qualification

Kirish

Korrupsiya va jinoyiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirish huquqiy tarkibi jihatidan mustaqil jinoyatlar bo'lsa-da, amaliyotda ular ko'pincha bir-birini davom ettiruvchi moliyaviy jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Korrupsiyaviy qilmish noqonuniy manfaat yoki aktivni vujudga keltirsa, legallashtirish ushbu aktivning jinoyiy kelib chiqishini yashirish, uning huquqiy ko'rinishini o'zgartirish yoki haqiqiy egaligini berkitishga qaratiladi. Shu sababli korrupsiyaga qarshi kurashish natijadorligi faqat predikat qilmishni aniqlash bilan emas,

jinoiy aktivni topish, saqlash va qaytarish bilan ham bog'liq (Chaikin, 2008; World Bank & UNODC, 2023).

BMTning Korruptsiyaga qarshi konvensiyasi korruptsiyaviy qilmishlarni jinoiylashtirish, jinoiy daromadlarni legallashtirish va aktivlarni qaytarishni o'zaro bog'liq institutlar sifatida tartibga soladi. FATF (jinoiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish bo'yicha xalqaro standartlarni ishlab chiquvchi hukumatlararo tashkilot) standartlari esa korruptsiya va poraxo'rlikni jinoiy daromadlarni legallashtirish uchun asosiy predikat toifalardan biri deb belgilaydi (United Nations, 2003; Financial Action Task Force, 2025). O'zbekiston Respublikasining 2026-yil 22-iyundagi O'RQ-1155-son Qonuni bilan korruptsiyaga oid jinoyatlarning huquqiy doirasi aniqlashtirilib, Jinoyat kodeksining 243-moddasidagi qilmish korruptsiyaga oid jinoyatdan olingan daromadlarni legallashtirish bilan bog'liq bo'lsa, korruptsiyaga oid jinoyat sifatida e'tirof etilishi belgilandi (Republic of Uzbekistan, 2026). Mazkur yangilik predikat jinoyat bilan keyingi moliyaviy harakatni aniq farqlash masalasini yanada dolzarb qiladi.

Tadqiqotning maqsadi korruptsiyaga oid jinoyatlar bilan jinoiy daromadlarni legallashtirish o'rtasidagi bog'liqlikni ochib berish, ularni jinoyat tarkibi va isbotlash predmeti bo'yicha farqlash mezonlarini tizimlashtirish hamda O'zbekiston huquqni qo'llash amaliyoti uchun tekshiriladigan ilmiy-amaliy model va takliflar ishlab chiqishdan iborat. Buning uchun milliy va xalqaro normalar qiyoslanadi, daromad manbaini vujudga keltirgan asosiy (predikat) qilmish bilan keyingi moliyaviy operatsiya o'rtasidagi sababiy-funksional aloqa tahlil qilinadi, Oliy sudning 2020–2024-yillardagi rasmiy statistik ko'rsatkichlari dinamikada baholanadi, tadqiqot natijalarining imkoniyatlari va cheklovlari aniqlanadi hamda takliflarning o'lchanadigan samaradorlik mezonlari belgilanadi.

Ilmiy adabiyotda birinchi yondashuv korruptsiya va legallashtirishni o'zaro bog'liq moliyaviy jinoyatlar sifatida ko'radi. D. Chaikin (2008) xalqaro-huquqiy hujjatlar va amaliy materiallarni normativ-tahliliy usulda o'rganib, korruptsiyadan olingan daromadlarni yashirishda moliyaviy institutlar, yuridik shaxslar va transchegaraviy operatsiyalardan foydalanilishini ko'rsatadi. N. Mugarura (2016) birlamchi va ikkilamchi huquqiy manbalarni qiyoslab, ushbu jinoyatlarning kriminologik yaqinligi ularning jinoyat tarkibi va isbotlash predmetini birlashtirmasligini asoslaydi. R. Barone, D. Maskiandaro va F. Shnayder ko'p mamlakatli empirik modellashirish orqali korruptsiya bilan legallashtirish xavfi o'rtasidagi makrodarajadagi bog'liqlikni aniqlaydi (Barone et al., 2022).

Ikkinchi yondashuv legallashtirishga qarshi tizim natijadorligini qanday o'lchash masalasiga qaratilgan. M. Levi va P. Reuter (2006) huquqiy-siyosiy tahlil orqali xabarlar, tekshiruvlar yoki ishlar soni kabi jarayon ko'rsatkichlari yakuniy natijani to'liq ifodalamasligini ko'rsatadi; T. Halliday, M. Levi va P. Reuter (2018) milliy xavf baholashlaridagi sifat va miqdor ma'lumotlarini qiyoslab, ochiq va taqqoslanadigan natija ko'rsatkichlari yetishmasligini qayd etadi; R. Pol (2020) esa musodara va qaytarilgan aktivlar ulushini natijadorlikning muhim o'lchovi sifatida ko'radi. Mazkur tadqiqotning ilmiy farqi shundaki, u makrodarajadagi bog'liqlikni qayta tasdiqlash bilan cheklanmay, O'zbekiston Jinoyat kodeksining 243-moddasini qo'llash uchun mikrohuquqiy to'rt elementli tekshiruv modelini va ushbu modelning amaliy natijasini o'lchash mezonlarini bir tizimda taklif etadi.

Asosiy qism

Tadqiqot obyekti korruptsiyaga oid jinoyatlardan olingan pul mablag'lari yoki boshqa mol-mulkning keyingi harakatiga huquqiy baho berish jarayonida yuzaga keladigan jinoiy-huquqiy va isbotlash munosabatlaridir. Tadqiqot predmeti Jinoyat kodeksining

korruptsiyaga oid jinoyatlar va 243-moddaga doir normalari, Oliy sud Plenumining tushuntirishlari, BMT va FATF standartlari hamda O'zbekiston Respublikasi Oliy sudining ochiq rasmiy statistik materiallaridir. Obyekt aynan shu doirada tanlandi, chunki 2026-yilgi O'RQ-1155-son Qonun 243-moddadagi qilmishni korruptsiyaga oid jinoyatdan olingan daromad bilan bog'langan holatda korruptsiyaga oid jinoyatlar tizimiga kiritdi va predikat qilmish bilan undan keyingi legallashtirish harakatini daliliy jihatdan aniq ajratish zaruratini kuchaytirdi.

Formal-huquqiy usul 243-modda va predikat jinoyatlarning obyektiv hamda subyektiv belgilarini ajratishda; qiyosiy-huquqiy usul milliy yondashuvni BMT konvensiyasi va FATF tavsiyalari bilan solishtirishda; tizimli usul "predikat qilmish jinoiy aktiv – keyingi operatsiya – yashirish yoki qonuniy tus berish" zanjirini yaxlit baholashda; statistik-dinamik usul esa Oliy sudning 2020–2024-yillardagi ko'rsatkichlaridagi o'zgarishni aniqlashda qo'llanildi. Rasmiy sud materiallarining mazmuniy tahlili uchun tanlash mezonlari oldindan belgilandi: manba faqat Oliy sudning rasmiy ochiq resursida e'lon qilingan bo'lishi, mavzuga bevosita daxldor huquqiy yoki statistik mazmunga ega bo'lishi va tekshiriladigan ko'rsatkichlarni o'z ichiga olishi kerak. Tahlil birliklari to'rtta mezon bo'yicha kodlandi: predikat qilmish, aniq jinoiy aktiv, mustaqil legallashtirish harakati, xabardorlik va maqsad. Individual hukmlar rasmiy ochiq manbada to'liq tekshirilmagan hollarda tanlanmaga kiritilmadi.

Qo'llanilgan metodlarning imkoniyatlari va cheklovlari alohida hisobga olindi. Formal-huquqiy tahlil normalar chegarasini aniq ko'rsatadi, biroq jinoyatlarning real tarqalishini o'lchamaydi; qiyosiy-huquqiy usul xalqaro standartlarni milliy norma bilan solishtirish imkonini beradi, ammo xorijiy yechimni bevosita ko'chirishga asos bo'lmaydi; rasmiy statistika dinamikani ko'rsatadi, biroq sababiy bog'liqlikni o'zi isbotlamaydi. Oliy sudning ochiq jadvalarida 243-modda, predikat jinoyat turi, legallashtirilgan, xatlangan, musodara qilingan va qaytarilgan aktivlar kesimida to'liq yillik qator alohida berilmagan. Shu sababli maqolada rasmiy manba bilan tekshirilmagan individual hukmlar va "muallif arxivi" ma'lumotlari qo'llanilmadi; xulosalar faqat tekshiriladigan rasmiy ma'lumotlar doirasida chiqarildi. Bu cheklov statistik umumlashtirishni toraytiradi, biroq natijalarning manbaviy haqqoniyligini oshiradi.

"Korruptsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonunda korruptsiya shaxsning o'z mansab yoki xizmat mavqeyidan shaxsiy yoki o'zga shaxslar manfaatini ko'zlab moddiy yoxud nomoddiy naf olish maqsadida qonunga xilof ravishda foydalanishi, shuningdek, bunday nafni qonunga xilof ravishda taqdim etishi sifatida belgilangan (Republic of Uzbekistan, 2017). 2026-yilgi O'RQ-1155-son Qonun Jinoyat kodeksida korruptsiyaga oid jinoyatlarning aniq huquqiy doirasini belgilab, 243-moddani korruptsiyaga oid jinoyatdan olingan daromadlar bilan bog'liq holatda mazkur toifaga kiritdi (Republic of Uzbekistan, 2026).

Jinoyat kodeksining 243-moddasi va Oliy sud Plenumining 2011-yil 11-fevraldagi 1-son qaroriga ko'ra, legallashtirish jinoiy faoliyat natijasida topilgan pul mablag'lari yoki boshqa mol-mulkni o'tkazish, boshqa mulkka aylantirish yoki almashtirish orqali uning kelib chiqishiga qonuniy tus berish, shuningdek, mulkning asl xususiyati, manbai, joylashuvi, tasarrufi, harakati, haqiqiy egaligi yoki kimga qarashlilikini yashirish yoxud sir saqlashda ifodalanadi. Mazkur maqolada "jinoiy aktiv" iborasi aynan shu pul mablag'lari yoki boshqa mol-mulkni qisqa ifodalash uchun qo'llanadi. Plenum qonuniy egalik ko'rinishi berilmagan oddiy olish yoki o'tkazish 243-modda tarkibini o'z-o'zidan hosil qilmasligini tushuntiradi (Supreme Court of the Republic of Uzbekistan, 2011). Demak, korruptsiyadan aktiv olish

bilan uning jinoiy kelib chiqishini yashirishga qaratilgan mustaqil harakat alohida huquqiy baholanishi lozim.

Legallashtirish predmeti avvalgi qasddan sodir etilgan ijtimoiy xavfli qilmish natijasida olingan aktiv bo'lgani uchun predikat jinoyat bilan 243-modda o'rtasida zarur moddiy aloqa mavjud. Biroq predikat jinoyat isbotlangani legallashtirishni avtomatik ravishda isbotlamaydi. Huquqiy baho berishda quyidagi to'rt element izchil tekshirilishi taklif etiladi.

1-jadval

Korrupsiya daromadini legallashtirishni tekshirishning to'rt elementli modeli

Element	Tekshiriladigan holat	Huquqiy ahamiyati
Predikat qilmish	Aktiv qaysi qasddan sodir etilgan jinoyat natijasida vujudga kelgani	Jinoiy manbani individuallashtiradi.
Aniq jinoiy aktiv	Pul mablag'i yoki boshqa mulkning predikat qilmish bilan bog'liqligi	243-moddaning predmetini belgilaydi.
Mustaqil legallashtirish harakati	O'tkazish, aylantirish, almashtirish, yashirish yoki qonuniy tus berishga qaratilgan boshqa harakat	Predikat qilmishdan alohida obyektiv harakatni ko'rsatadi.
Xabardorlik va maqsad	Shaxs aktivning jinoiy manbasini bilgani hamda yashirish yoki qonuniy tus berishni ko'zlagani	Subyektiv tomon va javobgarlik chegarasini aniqlaydi.

Mazkur model Oliy sud Plenumining yondashuvi bilan mos keladi: sud jinoiy manba haqidagi xulosani dalillar majmuiga asoslantirishi, shaxsning aktiv jinoiy faoliyat natijasida orttirilganini bilgan-bilmaganini har bir holatda aniqlashi lozim (Supreme Court of the Republic of Uzbekistan, 2011). FATFning 3-tavsiyasiga ko'ra, mulkning jinoiy kelib chiqishini isbotlash uchun shaxsning predikat jinoyat bo'yicha avvaldan hukm qilingan bo'lishi majburiy shart sifatida qo'yilmasligi kerak (Financial Action Task Force, 2025).

Amaliy muammolarni besh guruhga ajratish mumkin.

Birinchisi – jinoiy manbaning yetarli individuallashtirilmaligi: “mablag' jinoiy yo'l bilan topilgan” degan umumiy ifoda o'rniga aktivning qaysi qilmishdan hosil bo'lgani va unga qanday bog'langani ko'rsatilishi kerak.

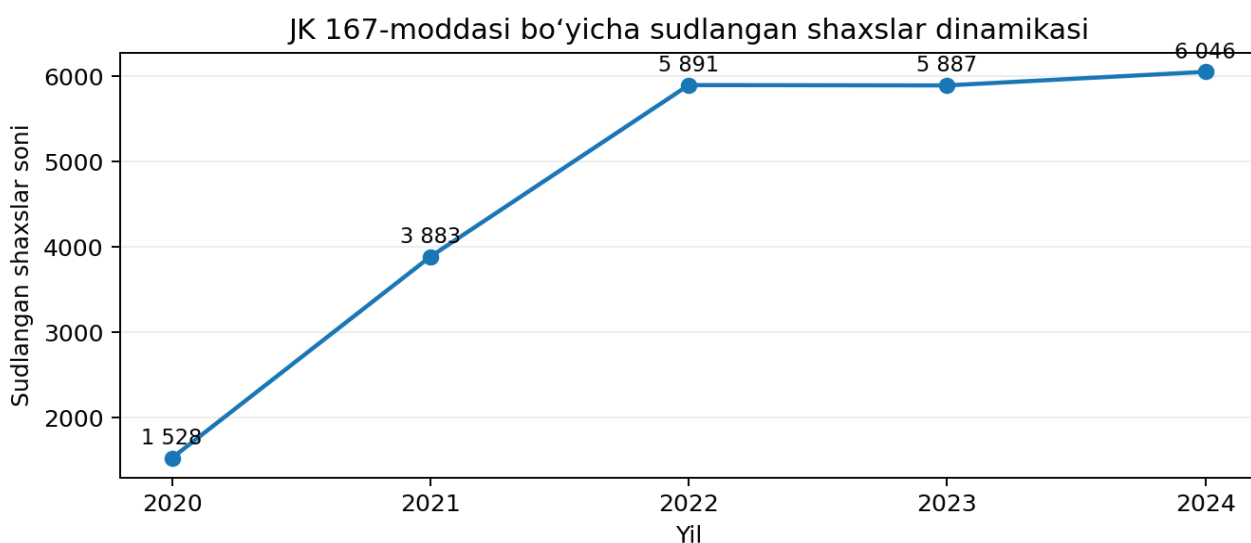
Ikkinchisi – legallashtirishni oddiy egalik qilish, sarflash yoki o'tkazishdan farqlash; Oliy sud Plenumi qonuniy egalik ko'rinishi berilmagan oddiy o'tkazish 243-modda tarkibini hosil qilmasligini alohida ta'kidlaydi (Supreme Court of the Republic of Uzbekistan, 2011).

Uchinchi muammo – xabardorlik va maqsadni bilvosita dalillar majmui orqali isbotlashdir. Moliyaviy operatsiyaning murakkabligi, iqtisodiy mazmunning yo'qligi yoki haqiqiy egalikni yashirishga qaratilgan tuzilma tekshirilishi mumkin, biroq alohida shubhali belgi aybni avtomatik isbotlamaydi.

To'rtinchi muammo – moliyaviy tergovni kech boshlash oqibatida aktivlarning boshqa shaxslarga o'tkazilishi yoki yurisdiksiyadan chiqarilishi xavfi. Shu bois FATF aktivlarni aniqlash, vaqtincha cheklash va musodara choralarini tergovning dastlabki bosqichlari bilan bog'lashga urg'u beradi (Financial Action Task Force, 2023; Financial Action Task Force, 2025).

Beshinchi muammo – predikat qilmish va legallashtirishga ayni bir faktik harakat uchun takror huquqiy baho berish xavfi. Jinoyatlar majmui faqat keyingi operatsiya predikat qilmishning zarur elementi bo'lmagan va mustaqil yashirish yoki qonuniy tus berish vazifasini bajargan holatda asosli bo'ladi. Shu mezon predikat jinoyatni sodir etgan shaxsning o'zi tomonidan keyinchalik jinoiy daromadni legallashtirish holatlarini ham asossiz takror malakalashdan ajratishga xizmat qiladi.

Mazkur bo'lim faqat O'zbekiston Respublikasi Oliy sudining ochiq rasmiy statistik manbalariga tayangan. Oliy sudning 2024-yil yakunlari bo'yicha statistik materialida Jinoyat kodeksining 167-moddasi bo'yicha sudlangan shaxslar soni 2020-yilda 1 528, 2021-yilda 3 883, 2022-yilda 5 891, 2023-yilda 5 887 va 2024-yilda 6 046 nafarni tashkil etgani ko'rsatilgan (Supreme Court of the Republic of Uzbekistan, 2025). 2020–2024-yillarda ko'rsatkich 4 baravarga yaqin, ya'ni 295,7 foizga oshgan; 2022–2023-yillarda deyarli o'zgarmagan, 2024-yilda esa 2,7 foizga ko'paygan. Biroq ushbu qator 243-modda statistikasi emas va 167-moddaning barcha tarkiblarini qamrab oladi. Shu sababli undan korrupsiya yoki legallashtirish holatlari sonining bevosita o'lchovi sifatida emas, jinoiy daromad manbai bo'lishi mumkin bo'lgan qilmishlarning sud amaliyotidagi hajmini tavsiflovchi kontekstual ko'rsatkich sifatida foydalanildi.

Rasm. JK 167-moddasi bo'yicha sudlangan shaxslar sonining 2020–2024-yillardagi dinamikasi

Grafikdagi dinamika ikki ilmiy xulosani beradi. Birinchidan, predikat bo'lishi mumkin bo'lgan mulkiy jinoyatlar bo'yicha sudlanganlar sonining yuqori darajada saqlanib qolishi jinoiy aktivlarning keyingi harakatini alohida tekshirish zaruratini kuchaytiradi. Ikkinchidan, Oliy sudning ochiq statistik qatorida 243-modda natijalari predikat jinoyat turi, aktiv miqdori, musodara va qaytarish natijalari bilan bog'langan holda alohida e'lon qilinmagani sababli korrupsiyadan olingan daromadlarni legallashtirishning sud amaliyotidagi haqiqiy ulushini ushbu ma'lumotlardan hisoblab bo'lmaydi. Demak, mavjud statistika ilmiy savolni to'liq yechmaydi, balki 243-modda bo'yicha anonimlashtirilgan agregat ko'rsatkichlarni alohida shakllantirish zaruratini empirik jihatdan asoslaydi.

2025-yil 21-apreldagi PF-71-son Farmon korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish bo'yicha tashkiliy va normativ vazifalarni belgiladi. 2025-yil 30-dekabrda PF-270-son Farmon esa 2030-yilgacha korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashishning ustuvor yo'nalishlarini, shu jumladan, xavflarni baholash, raqamli ichki nazorat, deklaratsiya va idoralararo ma'lumot almashinuvi mexanizmlarini rivojlantirishni nazarda tutdi (President of the Republic of Uzbekistan, 2025a; 2025b). Mazkur choralarning legallashtirishga qarshi ahamiyati turli davlat axborot manbalaridagi ma'lumotlarni qonuniy vakolatlar va protsessual kafolatlar doirasida bog'lash orqali jinoiy aktivlarni barvaqt aniqlash imkoniyatini oshirishidir.

O'RQ-1155-son Qonunining ushbu maqola uchun asosiy ahamiyati korrupsiyaga oid jinoyatlarning huquqiy doirasini aniqlashtirishi va 243-modda bilan predikat korrupsiya qilmishi o'rtasidagi bog'liqlikni qonun darajasida ifodalashidir. Biroq huquqiy tasnifning o'zi yetarli emas: tergov va sud hujjatlarida predikat qilmish, aniq aktiv, mustaqil legallashtirish harakati hamda xabardorlik va maqsad o'zaro bog'liq dalillar bilan asoslanishi zarur.

FATFning 3-tavsiyasi legallashtirishni keng doiradagi predikat jinoyatlarga tatbiq etishni va korrupsiya hamda poraxo'rlikni majburiy predikat toifalardan biri sifatida qamrab olishni talab qiladi. Shuningdek, predikat jinoyatni sodir etgan shaxsning o'zi keyingi mustaqil legallashtirish harakatlari uchun javobgarlikka tortilishi milliy huquqning fundamental prinsiplari bunga to'sqinlik qilmagan hollarda mumkinligi ko'zda tutiladi (Financial Action Task Force, 2025). BMTning Korrupsiyaga qarshi konvensiyasi esa legallashtirishga qarshi choralarni aktivlarni aniqlash, musodara qilish, xalqaro hamkorlik va qaytarish mexanizmlari bilan bog'laydi (United Nations, 2003).

Natijalarni avvalgi tadqiqotlar bilan qiyoslash shuni ko'rsatadiki, Chaikin va Mugarura korrupsiya bilan legallashtirish o'rtasidagi institutsional-huquqiy aloqani, Barone esa makrostatistik bog'liqlikni asoslaydi. Ushbu maqolada bo'lsa javobgarlikning mikrodarajadagi chegarasi markazga qo'yildi: korrupsiya faktining o'zi 243-modda uchun yetarli emas, balki aniq jinoiy aktiv, predikat qilmishdan mustaqil legallashtirish harakati hamda shaxsning xabardorligi va maqsadi alohida isbotlanishi kerak. Levi, Reuter, Halliday va Pol qayd etgan ma'lumotlar sifati muammosi O'zbekiston Oliy sudining ochiq statistikasi misolida ham namoyon bo'ladi: 243-modda bo'yicha ajratilgan natijalar va aktivlar ko'rsatkichlarining yetishmasligi samaradorlikni miqdoriy baholashni cheklaydi. Natijalarning haqqoniyligi huquqiy normalar, Oliy sud Plenumi tushuntirishlari, xalqaro standartlar va Oliy sudning rasmiy statistik ko'rsatkichlarini o'zaro solishtirish orqali tekshirildi; biroq maqola mavjud ochiq ma'lumotlardan tashqari miqdoriy sababiy xulosa chiqarmaydi.

Birinchidan, korrupsiyaga oid og'ir yoki ko'p miqdorli ishlar bo'yicha dastlabki bosqichdan parallel moliyaviy tergov rejasini tuzishni idoraviy standart sifatida belgilash. Rejada ehtimoliy jinoiy aktivlar, haqiqiy egalik qiluvchilar, moliyaviy kanallar va aktivlarni saqlash choralarni aniqlash nazarda tutilishi lozim.

Ikkinchidan, korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi, Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti, Markaziy bank, soliq va adliya organlari o'rtasidagi axborot almashinuvida maqsad bilan cheklangan foydalanish, zarur ma'lumotning minimal hajmi, rollarga asoslangan kirish va elektron qayd etish kabi huquqiy kafolatlarni yagona talab sifatida belgilash.

Uchinchidan, Oliy sud Plenumining 2011-yil 11-fevraldagi 1-son qarorini 2026-yilgi qonunchilik o'zgarishlari bilan uyg'unlashtirib, 243-modda bo'yicha to'rt elementli tekshiruv:

predikat qilmish, aniq jinoiy aktiv, mustaqil legallashtirish harakati va xabardorlik-maqсадni alohida tushuntirish.

To'rtinchidan, 243-modda bo'yicha ochiq sud statistikasida kamida predikat jinoyat turi, ish natijasi, legallashtirilgan aktiv miqdori, xatlangan va musodara qilingan aktivlar, qaytarilgan mablag' hamda qayta malakalash yoki oqlov asoslarini anonimlashtirilgan agregat ko'rinishda e'lon qilish.

Beshinchidan, aktivlarni qaytarishni alohida yakuniy bosqich emas, "aniqlash – saqlash – boshqarish – musodara – qaytarish" yagona sikli sifatida rejalashtirish; bunda mulk huquqi, sud nazorati va manfaatdor uchinchi shaxslar huquqlari kafolatlanishi shart.

Oltinchidan, ichki nazorat va moliyaviy razvedka tizimlarida korrupsiyadan olingan daromadlarning harakatiga xos xavf ko'rsatkichlarini muntazam yangilash, biroq bunday ko'rsatkichlarni faqat qo'shimcha tekshiruvga asos bo'ladigan tahliliy signal sifatida qo'llash.

Yettinchidan, tergovchi, prokuror, sudya va moliyaviy tahlilchilar uchun jinoiy aktivni aniqlash, moliyaviy operatsiyalar zanjirini tahlil qilish, haqiqiy egalikni aniqlash va 243-modda bo'yicha qasdni isbotlashga qaratilgan yagona malaka oshirish modulini joriy etish.

Xulosa

Tadqiqot korrupsiyaga oid jinoyatlar va jinoiy daromadlarni legallashtirish o'zaro bog'liq, biroq huquqiy tarkibi va isbotlash predmeti bo'yicha mustaqil qilmishlar ekanini ko'rsatdi. Korrupsiya jinoiy aktivning manbasini vujudga keltiradi, legallashtirish esa ushbu aktivga qonuniy ko'rinish berish yoki uning manbai, harakati va haqiqiy egaligini yashirishga qaratilgan alohida faoliyatdir. Shu bois 243-modda bo'yicha malakalashda "predikat qilmish – aniq jinoiy aktiv – mustaqil legallashtirish harakati – xabardorlik va maqsad" ketma-ketligi tekshirilishi zarur.

Ochiq rasmiy sud ma'lumotlari tadqiqotning empirik asosini tekshiriladigan shaklga keltirdi. Oliy sud statistikasida JK 167-moddasi bo'yicha sudlangan shaxslar soni 2020-yildagi 1 528 nafardan 2024-yilda 6 046 nafarga yetgan bo'lsa-da, bu qator korrupsiya yoki 243-modda bo'yicha bevosita ko'rsatkich emas. Aynan shu metodologik chegarani ochiq ko'rsatish muhim: mavjud rasmiy statistika predikat qilmishlar dinamikasini tahlil qilish imkonini beradi, biroq korrupsiyadan olingan daromadlarni legallashtirishning ulushi, aktivlar miqdori va qaytarish natijasini hisoblash uchun 243-modda bo'yicha alohida agregat ma'lumot talab etiladi.

2026-yilgi O'RQ-1155-son Qonun korrupsiya daromadlarini legallashtirishni korrupsiyaga oid jinoyatlar tizimi bilan aniq bog'ladi. Mazkur yangilikni samarali qo'llash parallel moliyaviy tergovni erta boshlash, Oliy sud Plenumi tushuntirishlarini yangilash, qonuniy va himoyalangan idoralararo axborot almashinuvi, aktivlarni qaytarishning yagona sikli hamda amaliy natijalarni o'lchaydigan ko'rsatkichlar tizimini talab qiladi. Taklif etilgan yondashuvning ilmiy-amaliy qiymati shundaki, u 243-modda bo'yicha malakalashni to'rt tekshiriladigan elementga ajratadi, ochiq statistikadagi axborot bo'shlig'ini aniq belgilaydi va takliflar samaradorligini keyinchalik miqdoriy baholash imkonini beradi.

REFERENCES

- Barone, R., Masciandaro, D., & Schneider, F. (2022). Corruption and money laundering: You scratch my back, I'll scratch yours. *Metroeconomica*, 73(4), 1065–1103. <https://doi.org/10.1111/meca.12365>
- Chaikin, D. (2008). Commercial corruption and money laundering: A preliminary analysis. *Journal of Financial Crime*, 15(3), 269–281. <https://doi.org/10.1108/13590790810882865>
- Financial Action Task Force. (2011). *Laundering the proceeds of corruption*. <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Methodsand trends/Laundering the proceeds of corruption.html?utm>
- Financial Action Task Force. (2022). *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures: Uzbekistan — Mutual evaluation report*. FATF/EAG. <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Mer-uzbekistan-2022.html?utm>
- Financial Action Task Force. (2023). *Amendments to the FATF standards to strengthen global asset recovery*. <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/amendment-FATF-standards-global-asset-recovery.html?utm>
- Financial Action Task Force. (2025). *The FATF recommendations*. <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html?utm>
- Halliday, T. C., Levi, M., & Reuter, P. (2018). Can the AML system be evaluated without better data? *Crime, Law and Social Change*, 69(3), 307–328. <https://doi.org/10.1007/s10611-017-9757-4>
- Levi, M., & Reuter, P. (2006). Money laundering. *Crime and Justice*, 34(1), 289–375.
- Mugarura, N. (2016). Uncoupling the relationship between corruption and money laundering crimes. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 24(1), 74–89. <https://doi.org/10.1108/JFRC-01-2014-0002>
- OECD. (2024). *Baseline report of the fifth round of monitoring of anti-corruption reforms in Uzbekistan: The Istanbul Anti-Corruption Action Plan*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/363ba9d8-en>
- Pol, R. F. (2020). Anti-money laundering: The world's least effective policy experiment? Together, we can fix it. *Policy Design and Practice*, 3(1), 73–94. <https://doi.org/10.1080/25741292.2020.1725366>
- President of the Republic of Uzbekistan. (2025a). *On measures to effectively organize the implementation of priority tasks identified for further improvement of the anti-corruption system (Decree No. DP-71)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/7486412>
- President of the Republic of Uzbekistan. (2025b). *On further improving the system for preventing and combating corruption in the Republic of Uzbekistan (Decree No. DP-270)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/7962922>
- Republic of Uzbekistan. (1994). *Criminal Code of the Republic of Uzbekistan*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/111453>
- Republic of Uzbekistan. (2004). *On countering the legalization of proceeds from criminal activities, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction (Law No. 660-II)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/284542>
- Republic of Uzbekistan. (2017). *On combating corruption (Law No. LRU-419)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/3088008>
- Republic of Uzbekistan. (2026). *On amendments and additions to certain legislative acts of the Republic of Uzbekistan aimed at enhancing the effectiveness of anti-corruption efforts*

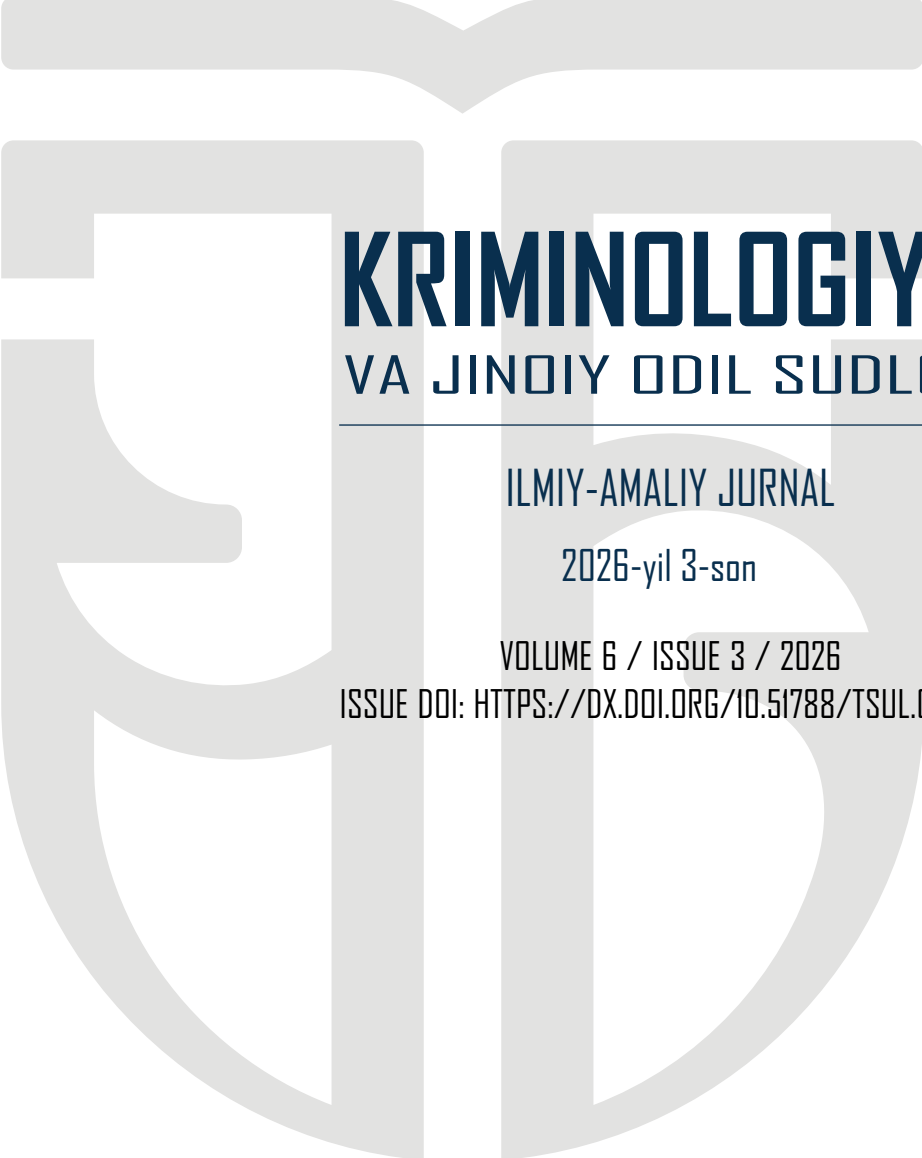
and ensuring the inevitability of liability for corruption offenses (Law No. LRU-1155). Lex.uz. <https://lex.uz/docs/8282286>

Supreme Court of the Republic of Uzbekistan. (2011). *On certain issues of judicial practice in cases concerning the legalization of profits obtained from criminal activities (Resolution No. 1)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-1766419>

Supreme Court of the Republic of Uzbekistan. (2025). *Main indicators of criminal courts for 2024*. Supreme Court Statistical Portal. <https://stat.sud.uz/assets/uploads/criminal/pdf/criminal-2024-full.pdf>

United Nations. (2003). *United Nations Convention against Corruption*. United Nations Office on Drugs and Crime. <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html>

World Bank, & UNODC. (2023). *Stolen asset recovery initiative: Fifteen years of StAR*. World Bank. <https://star.worldbank.org/>

KRIMINOLOGIYA VA JINOIY ODIL SUDLOV

ILMIY-AMALIY JURNAL

2026-yil 3-son

VOLUME 6 / ISSUE 3 / 2026

ISSUE DOI: [HTTPS://DX.DOI.ORG/10.51788/TSUL.CCJ.63](https://dx.doi.org/10.51788/TSUL.CCJ.63)